

CSENDER LEVENTE

Előzetes*„A nehezen túl vagyunk, a neheze hátra van”*

Szilágyi István

Este van. A Kisbojtár utcában megy a propelleres melegítő. A falakon jókora repedések. Az ablaktok mellett is megnyílt a fal, ott rongyokkal van kitömve, hogy ne terpeszkedjen el bent a karcos hideg. Tekintetem az ágy melletti részbe szegezem. Ott az egérfogó, sajt van benne meg szalonna. Óvatosan, de gyanútlanul közeledik a kiséger és hopp, kattan a fogó. Kisétálok vele az ajtó elé, és elnyírom a kerítésen át jó messzire, ahogy az előzőeket is. Visszamegyek, újra megvetem az egérfogót, és lefekszem az ágyra, de egy szemtelen kiséger a szekrény tetején dörömböl, a széléről még le is néz. Tekintetünk összevillan, ugrok is, de már sehol sincs. Megvetem a másik egérfogót is a szekrény tetejére.

A melegítő kikapcsol. Automata. Kint zörejek. Kinézek. A postás nem szokott hátrajárni, csak az, aki az árvaellátásomat hozza, de ő motorral jön, ha jön. Sokszor nem is jön hátra, csak dudál. Meg túl késő is van ahhoz. A kerítésen beugrik valaki. A következő pillanatban már nyitja az ajtót. Egyenruhában van. Egyből kérdez. Én vagyok-e én. Letartóztatási parancsot mutat, fel is olvas belőle. Velük kell mennem. Beülök egy kombi Fordba. Bevisznek a Tímár utcába, betesznek egy cellába. Semmi nincs benne, csak egy pad. Négy fal. Alul zöld olajfesték, felül fehér méz. Az olajfestékes rész szét van vésvé, üzenet üzenet hátán, többnyire szitokszavak, meg szerelmes üzenetek. Várok. Lassan telik. Valami vízféle csordogál sejtelmesen a fejem fölött. Nyílik a nehéz vasajtó. Két egyenruhás lép be. Nem az előzőek. Átadtak más illetékeseknek. Átkutatnak, hogy nincs-e nálam kés vagy ilyesmi. A zsebemnél megáll a fickó keze.

- Diákigazolvány – mondom.
- Diák vagy? – kérdezi az egyik.
- Csak voltál – mondja a másik.
- Miért? – kérdezek vissza.
- Mert kirúgnak – vágja rá cinikusan a fiatalabb.

Megbilincselnek. Egyik előttem, másik mögöttem. Kimegyünk az épületből. Kint egy másik kombi Ford. Beültetnek hátra. Bekapcsolják a szirénát, úgy hasítunk végig a rakparton. Átérünk a XI. kerületbe.

Szombat este. A forrónyomos már hazament. Nincs, aki kihallgasson. Levisznek a pincébe. A zsebeimet kiürítették, a nadrágszíjat is elveszik, mindent. Kinyitnak egy ajtót, belépek. A folyosón az az érzésem, hogy egyirányú, annyira szűk, hogy ezen visszafelé nem is lehet jönni. Nincs mit mondanom. Ez a cella is ugyanolyan színű, mint az előző, ahová bevitték, csak ez tágasabb, mert ez kétszemélyes. Harmincas fickó fekszik egy priccsen. Köszönök, köszön. A priccs tulajdonképpen egy megviselt deszkaszerkezet. Faltól falig ér. A cella kétharmadát elfoglalja. A végén égésnyomok. Sok csikket nyomtak el rajta.

Füledt meleg. A bal felső sarokban egy szellőzórás, ahol fény nem jön be, de mintha levegő se jönne. Egy villanykörte világít. Vécé meg csap nincs. Körülbelül hat négyzetméter az egész, kétharmadát a priccs foglalja el. Mögöttem az ajtón van egy lyuk, azon kell kopogni, ha valami bajom van. A lyuk mellett posztereken meztelen nők terpesztek. A mennyezetről pókhálók lógnak. A srác az ágyon fekszik és újságot olvas. Leveszem a kabátom. Fellépek a priccsre, bemutatkozom.

- Most vagy itt először? – kérdezi.
- Most – mondom.
- Majd megszokod.
- Nem szeretném.
- Én se szerettem volna – teszi hozzá, aztán tovább olvas.

Nem tudom, hogy meddig fog tartani. A sráccal később beszélgetni kezdek. Nyilván azt kérdezem, hogy miért van bent. Nagyértékű nyugati autókat szállított keletre, meséli. Az ország nyugati határától a keletiig. Előtte is ment biztosító autó meg mögötte is, de valami nüansz miatt lebuktak. Ő csak sofőr volt. Három hónapja ül előzetesben. Nemsokára átviszlik másik helyre. Három évet kaphat.

Beszól az őr, hogy utolsó vécé. Egyesével megyünk ki. Végiglépkedek a folyosón, balra beugró, bent rozsdás vascsövek. A falból kijövő madzagot kell meghúzni, a vécépapír is a levegőben lóg. Semmi olyan a vécé körül, amivel bárki kárt tehet magában.

Vacsora: sárgaborsó-főzelék megviselt műanyag táliban. A „házi” beadja a kis lyukon az ágyneműmet. Leterítem a lepedőt, és ráfekszem. Az erős hypószagon is átüt az ótvarbüdös szivacsé. A takaróhoz nincs gusztusom nyúlni. Inkább úgy ruhásan végigdőlök, és hagyom, hogy hasson.

Kilenckor villanyoltás. Vaksötét. Tovább beszélgetek a sráccal. Elmondja, hogy kisvárdai, és van családja. Örülök, hogy nem buzi. Tíz-negyvenötök kihívnak. Egy kopasz rendőr papírokat dug az orrom alá. Aláíratják velem, hogy tudomásul vettem 72 órás őrizetbe vételemet.

Hosszú éjszaka tele kérdőjellel. Mi van, ha nem írom alá?

Reggel hatkor pillan fel újra a villany. Alig szenderegtem. Nyolckor beadják a reggelit. Négy szelet kenyér, egy negyed margarin, két kis lekvár. Cellatársam kiad egy piros Marlborót, neki pár perc múlva kávé hoznak, tojásrántottát, utána teát. Az őr nevén szólítja, akkor tudom meg, hogy Zolinak hívják.

Kint ordítozás. Vasárnap, cellatársam felvilágosít, hogy ma van fürdés, valaki nem szereti a hideg vizet. Jön az őr, nyitja az ajtót, Zoli addigra már kikészített törölközővel várja, megy fürdeni, mikor visszajön, az őr rám néz, és üvöltözni kezd, hogy majd ő fog nekem könyörögni, rohadjak meg büdösen, és becsapja a vasajtót. Azt se tudom, miről beszél. Csak azután esik le, hogy készen kellett volna álljak, mikor Zoli visszajön, akkor rögtön váltom én, nincs idő a kecmece. Míg egy csorda előzetes lefürdik, hosszú idő. Pörgetni kell. Nekem kimarad a fürdés, de nem baj, nincs is tiszta ruha nálam. Meg nem is nagyon akarom megismerni a helyi viszonyokat. Szándékomban áll gyorsan távozni.

Kilenckor sétára megyünk. Valahogy akkor kezd az egész valósággá válni, amikor kimegyek és meglátom a természetes fényt. Körben vasrács vaslemez-zel borítva, fölfelé egy szürke négyszög vascsíkokkal szabdalva, az az ég. Kuttyák ugatnak a kerítés mögött. Fél óra körbe-körbe a szobányi területen, aztán vissza. Várakozás. Megeszem a margarinos, lekváros kenyeret, eldőlök a priccsen. Vagy áll az ember a cellában, vagy fekszik. Az idő nem akar telni. Elalszom.

A vasajtó nyílásán épp ebédet dug be a „házi”, amikor felébredek. Sárgaborsó-főzelék. Fölülök, ölembe veszem a mocskos műanyag tálat, a kenyeret egy újságpapír-darabra teszem, és falatozni kezdem a börtönkosztot. Iszonyú a meleg és a dohszag. Ebéd után iszom egy kis állott meleg vizet. Zoli szerint már négy napja poshad a földön.

Kettő körül csikordul a zár. Egy nagyhasú fogdiparancsnok óriási kulcsosomóval a kezében a nevémen szólít. Felöltözöm, és elindulok utána. Átad egy őszes, szemüveges embernek. Valamilyen főhadnagy,

aki hátrateteti a kezem, mintha bilincsből lenne, és fölkísér az irodájába. Meg kellene bilincseljen, de elég úgy csinálnom, mintha. Leülünk. A fiókból előhúz egy csomó idézést, amit meg kellett volna kapnom. Hogy kapjam meg, ha a fiókjában van?

Ha azt megkapom, most nem vagyok letartóztatva. Elmesélem, hogy mi történt azon a nyári délelőttön. A főhadnagy bőszen pötyögi az írógépén.

Az előző nyári szünetet is ott töltöttem. Az simán lement. Akartam anyámnak segíteni, albérletben laktunk, nehezen bírta. Expressz újságot vettem, és jelentkeztem a hirdetésre. Nem számított, hogy nem dolgoztam még konyhán. Betanítottak. Pizzaszakács lettem. Százötven forintos órabér. Napi tizenkét óra. Megtanultam szószot főzni, pörgetni az ujjam hegyén a tésztát, ott volt Totyi meg Bubu, a két jó arc futár, megálltak dumálni a csinos pincérlányok, ha a raktárba küldték őket. Gyorsan elszállt két hónap, mentem suliba, volt pénzem, mondta a góré, hogy a következő nyáron is menjek.

Mentem is, de már semmi nem emlékeztetett az előző nyárra. Totyi és Bubu helyett egy Guriga nevű kopaszodó faszkalap volt a futár, akivel nem lehetett két értelmes szót váltani, a főnök rám szólt, ha olvastam, minden este grammra le kellett mérni minden feltétet, romlott rákot raktunk a pizzára, mert sajnált újat venni, mindig talált valamit, amibe beleköthetett.

Raadásul a cukrászüzembe egy délután rosszkor mentem be, és megláttam, hogy az üzletvezető hölgyet egy szörmók csőszerelő tekeri a hűtőládán, attól kezdve az a nő nagyon utált, és ha kellett, ha nem, bemártott.

Nyomasztott már az egész tetves pizzéria, a háromszáz fokos kemence, a pince, ahol nem kaptam levegőt, a csótányok, ugyanaz a szag minden nap, még az apám elvesztése miatti lelkiismeret-furdalásom is állandó volt. Anyám már új figura oldalába állt, nem jöttünk ki jól. Nem bírtam tovább cérnával. A főnök elé álltam és szóltam, hogy felmondok. Jó, mondta, kikerült és továbbment. Este az üzletvezetővel felhívtuk, hogy mikor mehetek be a pénzemért, de lecsapta a telefont. Ezen felhúztam magam. Anyám meg otthon hergelt, hogy milyen pipogya vagyok, hogy hagyom átverni magam.

Másnap reggel bementem eléggé felhúzza, de a góré nem akart szóba állni velem. Mondtam, hogy addig nem megyek ki az irodájából, amíg ki nem fizet. Ki akart lökdösni, de nem hagytam.

Ütésváltás lett belőle. Levettem a szemüvegét, magammal vittem zálogba. Másnap újra bementem a pénzemért, akkor láttam, hogy új szemüvege van, az egész keze be van fáslizva és fel van kötve a nyakába. Csodálkoztam. Igazán meg se suhintottam.

– Küldd be apádat! – mondta. Ezzel az elevenembe vágott.

A hadnagy bepötyögte, aztán mondta, hogy maradandó testi fogyatékossgát okozó testi sértés a vád ellenem. Meg önbíráskodás. Az, hogy nem voltam bejelentve, azt mondja, az adóhatóságra tartozik.

Aláírom a vallomásomat. Utána visszaballagunk hátratett kézzel a pincébe, a nagy hasú fogdaparancsnok kinyitja az ajtót, és én besétálok újra a cellába, hogy most már, ha nyílik az ajtó, csak azért nyílhat, hogy kiengedjenek. A meleg áporodott levegő még fullasztóbb, mint korábban. Leülök a priccs szélére és ugrásra készen fülelek, hogy mikor zörren meg kint a nagyhasú fogdaparancsnok kulcsesomója, de semmi nem történik. Végigdőlök az priccsen, és beletörődöm abba, hogy benn felejtettek. Pedig csak azért hoztak be, hogy valljak. Vallottam. Elengedhetnek. Tudom, hogy igazam volt. Dolgoztam, nem fizettek, ütöttem. A törvény ezt másképp értelmezi. Maradandó testi fogyatékossgát okozó súlyos testi sértés, ismételtetem magamban. Akkor is igazam volt, de ki a faszt érdekel.

Nyílik az ajtó. Egy megtermett fekete ruhás pali lép be, a cellatársamat faggatja. Valami van a veséjével, be akarja magát utaltatni a börtönkórházba. A fickó kérdez és jegyzetel. Sarkon fordul, menne,

de én megkérdem, hogy miért vagyok még mindig itt. Visszafordul, kérdez, válaszolok. Nem mond semmit. Elmegy. Várom, de egyre nehezebb.

Ismét nyílik az ajtó. Belép egy 150 kilós szakállas ember és ránk üvölt, hogy miért nem állunk vigyázzba. Feltápászkodunk és megállunk vigyázzban. Zolihoz szól pár szót, őt már ismeri, aztán sarkon fordul és kilépne, de mielőtt becsukják az ajtót, annak is szólok, hogy én már készen vagyok, már kihallgattak. A fogdaparancsnok felvilágosítja, hogy súlyos testi sértés. Ja, igen, mondja, már emlékszem. Átnézem a papírjait, aztán meglátjuk, és becsukják az ajtót.

Megint nyílik az ajtó, de még mindig nem értem jönnek. Csak őrségváltás. Bejön az éjszakás őr, köpcös kis mitugrász, és rám parancsol, hogy másszak fel és kopogtassam meg a rácsot. Megkopogtatom. Nem szól semmit, megfordul és kimegy.

Hét óra öt percet mutat az óráim, mikor ismét zörög a kulcsesomó. Megjelenik a sokkulcsos ember. Szólit. Kapom a kabátom, kezelek Zolival. Nem tudok neki semmi értelmeset kívánni. Elindulok a gyéren megvilágított folyosón.

– Most kibaszódott, viszik akasztani! – viccelődik az egyik őr. Röhögni valahogy nem tudok a tréfán. Súlyos testi sértéssel a nyakában az ember nem kezd ki egy börtönőrrel. Ráadásul kifelé menet. Visszaadják a bemenetelnél elkobzott holmimat, nadrágszíjamat, és fölkísérnek. Ez az úr elmehet, szól oda a portásnak az őr. Úr, mondom magamban. Megyek, vissza se nézek. Este van, hideg, és nagyon jó újra kint lenni.

Bardócz Lajos rajza